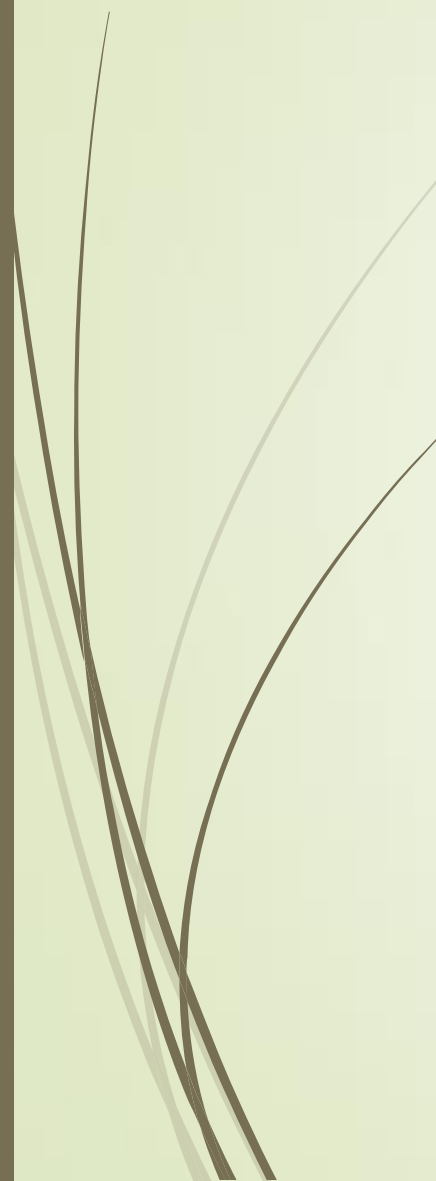




# İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ





# Burası Neresi?





# Tuz Gölü yok olma tehlikesiyle karşı karşıya!

( [https://www.youtube.com/watch?v=7pR8EHHq\\_uQ](https://www.youtube.com/watch?v=7pR8EHHq_uQ) )

Yapılan bir analiz, “ciddi bir sıcaklık artışı vakasının” Endonezya ekonomisini yüzde 40 oranında küçülteceğini buldu.



Kuraklık Bangladeş gibi pek çok ülkeyi etkiliyor.



İngiltere ve bir çok Batı Avrupa ülkesinde bu yıl küresel ısınma nedeniyle büyük seller yaşandı.



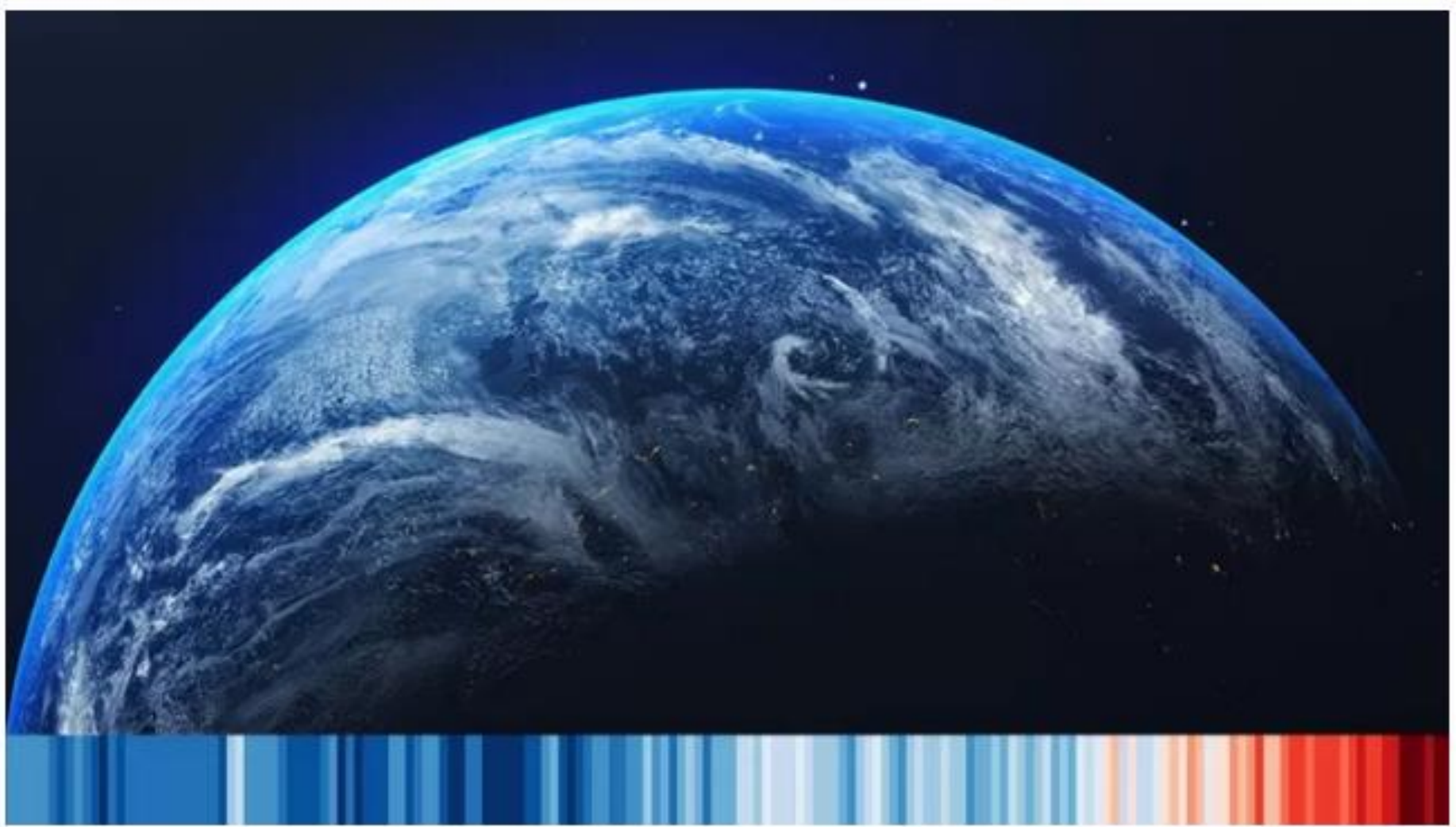


Kaliforniya Valisi Gavin Newsom yangınlardan iklim krizini sorumlu tutuyor.



# İklim Değişikliği Ne Demek?

- İklim ile bir yerde yıllar boyunca hakim olan ortalama hava durumu kastediliyor. İklim değişikliği ise bu ortalamalarda değişiklik olması demek.
- Şu anda tanık olduğumuz hızlı iklim değişikliğinin sebebi ise insanların evlerinde, fabrikalarda ve ulaşımda kullandıkları fosil yakıtlar yani akaryakıt, doğalgaz ve kömür.
- Bu fosil yakıtlar yandıkları zaman havaya sera gazları adını verdiğimiz ağırlıkla karbondioksitten oluşan gazlar salıyorlar.
- Bu gazlar ise Güneş ışınlarıyla gelen ısıyı emerek gezegenimizin ısısının yükselmesine yol açıyor.



| Dünya ortalama ısısı yüzyıl öncesine göre şimdiden 1,2 derece daha yüksek



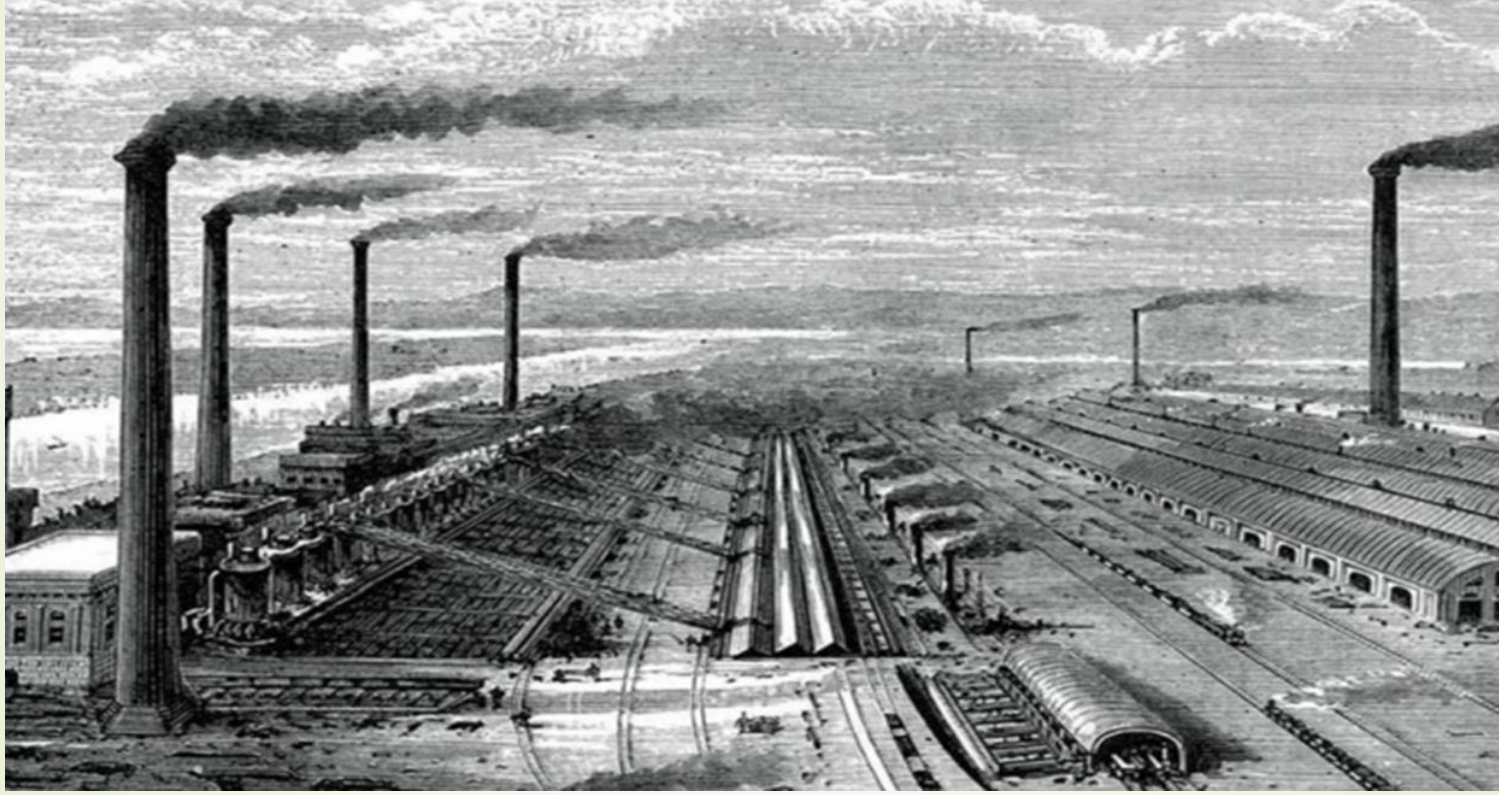
NASIL BAŞLADI?



# KÜRESEL ISINMA

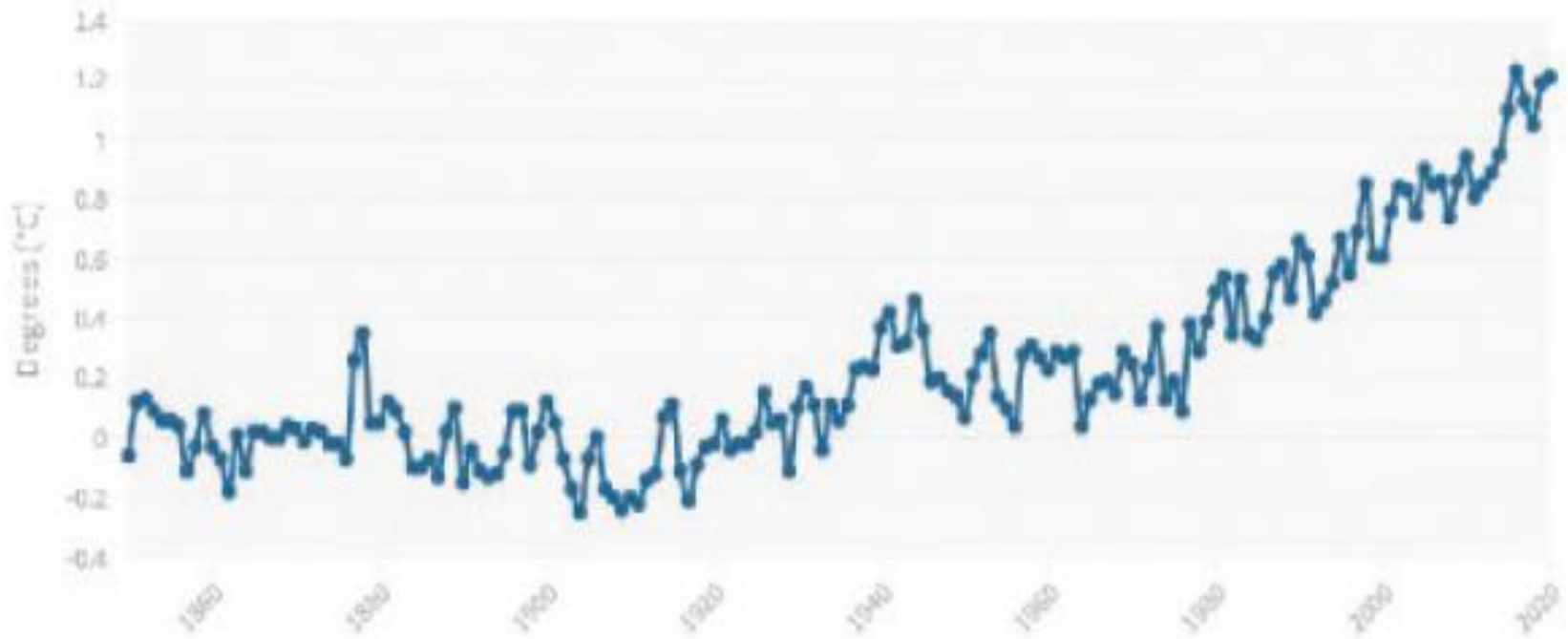
Nasıl başladı?

18.yy'da İngiltere'de başlayan Sanayi Devrimi ile;



# Sanayi Öncesi

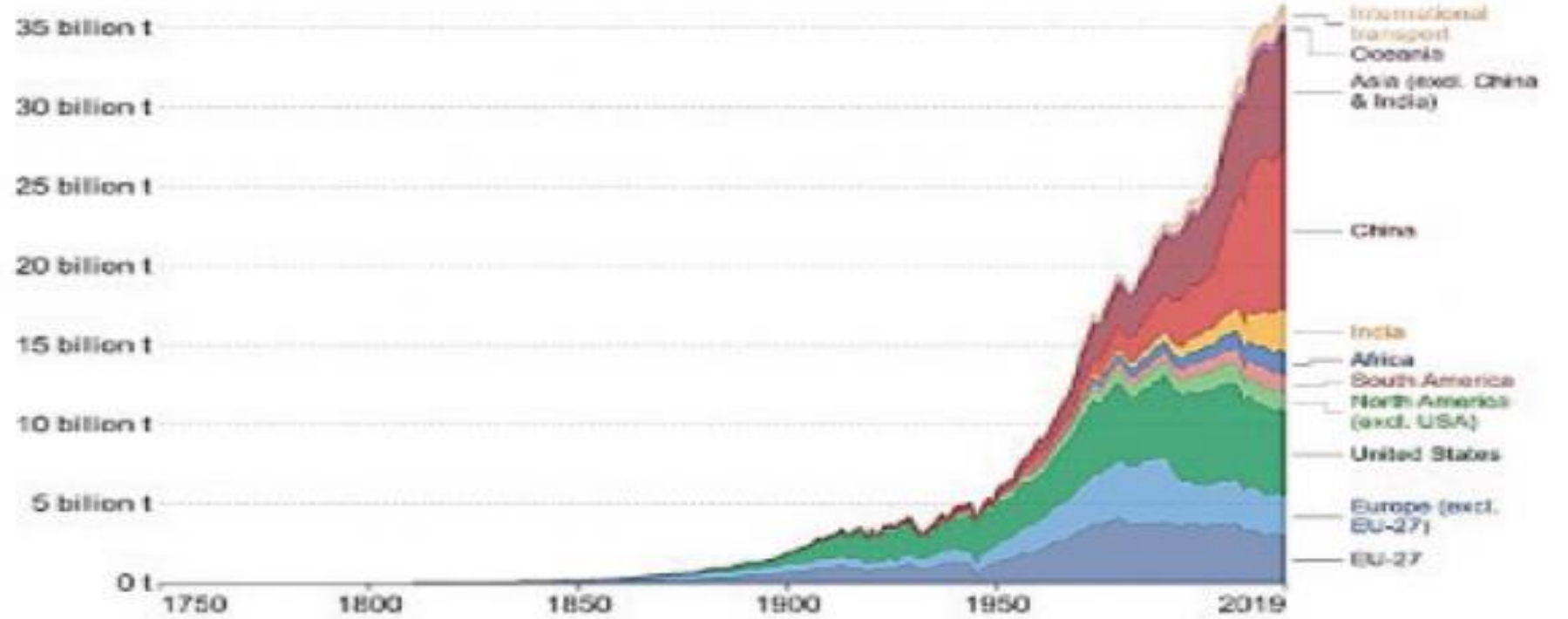
**Grafik 2.** Sanayi Öncesi Döneme Kıyasla Küresel Sıcaklık Artışı (Santigrat Derece)



*Kaynak: Dünya Meteoroloji Örgütü*

# Dünyada Karbondioksit Artışı

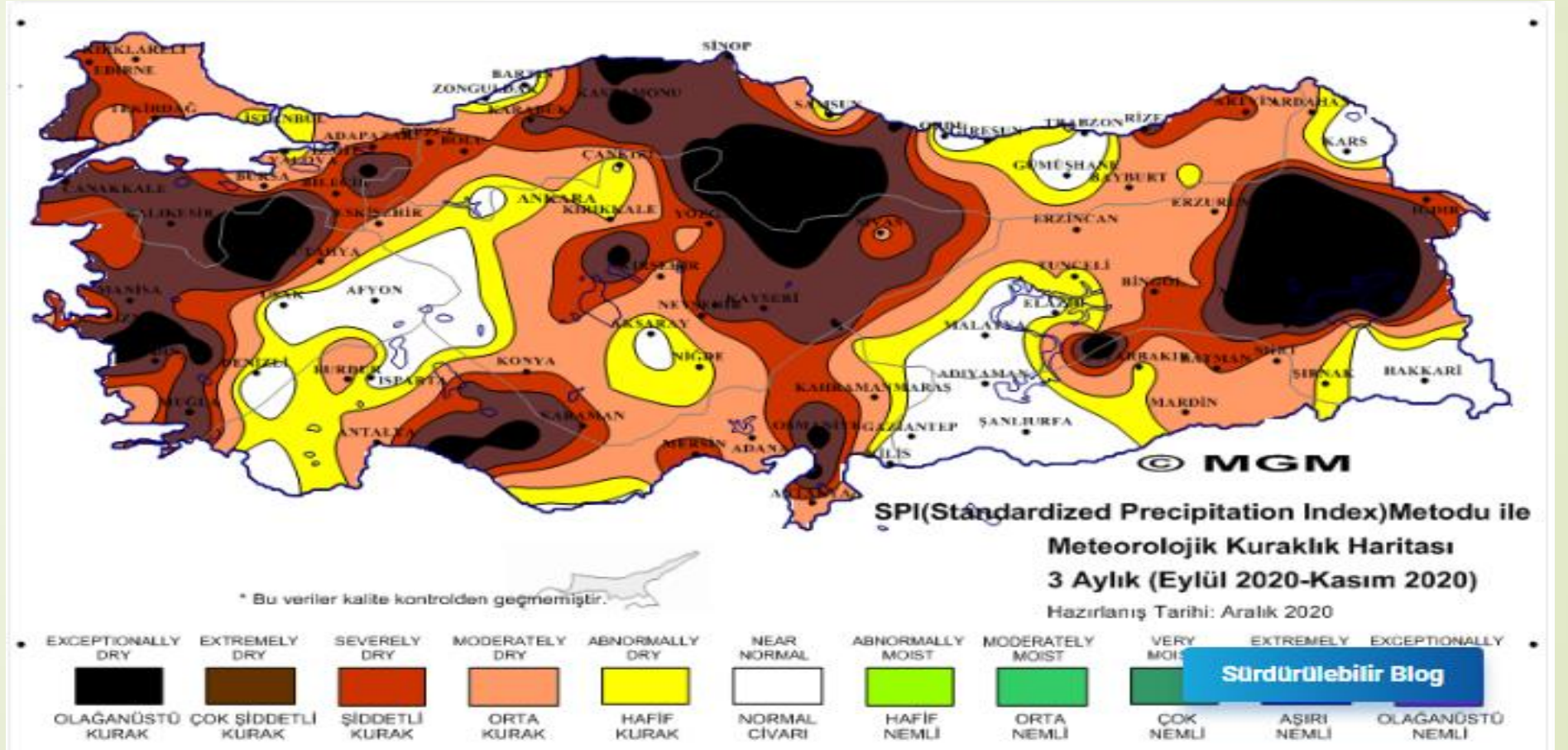
**Grafik 1.** Bölgelere Göre Küresel Karbon Dioksit Salınımı (1750-2019, Milyar Ton)



Kaynak: Our World in Data



# Türkiye Kuraklık Haritası - 2020





<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-58678549>

# 1,5 Derecenin Önemi

- Bilim insanları eğer iklim değişikliğinin en kötü sonuçlarından kaçınmak istiyorsak, ısıdaki artışı yavaşlatmak gerektiğini, ortalama hava sıcaklıklarının, yüzyılın sonunda yani **2100** yılına gelindiğinde bugüne göre **en fazla 1,5** derece artmasının sağlanması gerektiğini söylüyorlar.





Neler Yapılıyor ve Neler Yapılabilir?

# İklim Değişikliği İçin Neler Yapılıyor?

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, adını 2019 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak değışirdi ve bu konuda çalışmalarına başladı. <https://csb.gov.tr/>
- Sıfır Atık Yönetimi Çalışmaları başladı. (<https://sifiratik.gov.tr/> )
- Türkiye Cumhuriyeti, Paris Antlaşması'nı onayladı. (Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından "Paris Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" 7 Ekim 2021 tarihli ve 31621 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. - <https://iklim.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-i-98587> )

# Paris Antlaşması Nedir?

- Paris Anlaşması 5 Ekim 2016 itibariyle, küresel sera gazı emisyonlarının %55'ini oluşturan en az 55 tarafın anlaşmayı onaylaması koşulunun karşılanması sonucunda, 4 Kasım 2016 itibariyle yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz ise Paris Anlaşması'nı, 22 Nisan 2016 tarihinde, New York'ta düzenlenen Yüksek Düzeyli İmza Töreni'nde 175 ülke temsilcisiyle birlikte imzalamıştır.
- Anlaşmanın uzun dönemli hedefi, küresel ortalama sıcaklık artışının sanayileşme öncesi döneme göre 2°C altında tutulması; ilave olarak ise bu artışın 1,5°C'nin altında tutulmasına yönelik küresel çabaların sürdürülmesi olarak ifade etmektedir. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı uyum kabiliyetinin ve iklim direncinin artırılması; düşük sera gazı emisyonlu kalkınmanın temin edilmesi ve bunlar gerçekleştirilirken, gıda üretiminin zarar görmemesi diğer bir temel hedef olarak belirtilmektedir.
- ( <https://iklim.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-i-98587> )

# İklim Değişikliğini Önlemek İçin Neler Yapılabilir?

- **Sıfır Atık** konusunu hayatımızın bir parçası yapabiliriz. Daha az atık üreterek ve yeni atıkların oluşmasını önleyerek, karbondioksit salınımını azaltabiliriz.
- **Karbon ayak izimizi** azaltabiliriz.
- **Geri dönüşüm** ile hem çevremizi koruyabilir hem de doğal kaynaklarımızı koruyabiliriz.
- **Doğayı** korumak için çalışmalar yapabiliriz.
- Daha fazla **ağaçlandırma** çalışmaları için fidan dikebiliriz.
- İklim değişikliği, sıfır atık ve geri dönüşüm ile ilgili **yeni yayınları takip** edebiliriz.

# Sıfır Atık Nedir?

- İsrafın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedeftir.
- Böylelikle hem çevre kirliliği hem de karbondioksit salınımı azalacak.





# DOĞANIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ İÇİN 5D

1 DÜŞÜN, GEREKLİ DEĞİLSE  
TÜKETME



2 DAHA AZ TÜKET



3 DEĞERLENDİR,  
YENİDEN KULLAN



4 DEĞİŞTİR, FARKLI AMAÇLA  
KULLAN



5 DÖNÜŞTÜR, DOĞA KAZANSIN



TEMA Vakfı tarafından tasarlanmıştır.  
Çim: Pinar Büyükgöç



# SIFIR ATIK ALFABESİ

**A** **Atıkların say!**  
1 günlük, 1 haftalık, 1 aylık...  
En çok hangi tür atığı çıkarıyorsan ilk onu azaltmaya başla.



**B** Giymediğin, kullanmadığın eşyalarını paylaş, **bağışla!**



**C** **Cebinde neler var?**  
Tek kullanımlık ürünler yerine birçok doğa dostu alternatif var!



**Ç** **Çöp kutunun boş mu?**  
Değilse çöp kutusundaki çöpleri azaltmak için neler yapabileceğini öğren.



**D** **SD!**  
Haydi, sıfır atığın beş adımını say!



**E** **Evide sıfır atıkla ilgili neler oluyor?**  
Öğrendiklerini evde uygula.



**F** **Fark et!**  
Aldığın ürünlerin etiketleri ne anlatıyor? Hangi maddelerden yapılmış, nereden gelmiş, üretilmiş vb. soruların cevaplarını bulmaya çalış.



**G** **Geride bıraktığın geri dönüşüm sürecini öğren.**



**Ğ** **Eğer bir bilim insanı olsaydın gezegendeki atıkların azaltmak için ne icat ederdin? Nasıl bir şey tasarlardın?**



**H** **Tiştörtün Yaşam Hikâyesi** filmi izle ve tiştörtün üretiminden bir atık olana kadar neler yaşadığını öğren.




**I** Kullanmadığın zamanlarda **ışıkları** söndür, bunun için okulundaki prizlerin yanına etiketler yapıştır.



**İ** Bir şeyi satın alırken ona gerçekten **ihtiyacın** olup olmadığını düşün.



**J** **Enerji** tasarrufu yap ve okulda bununla ilgili bir farkındalık çalışması organize et.



**K** **Kâğıt** atıklarından neler yapılabilir? Not defterleri, kolyeler, sepetler...




**L** Bir **lokantada** şef olsaydın hiç atık çıkarmadan sofrayı nasıl kurardın?



**M** **Mahallenin** dedektifi ol: mahalledeki tamirciler, terziler, 2.el ürün satan dükkanlar, geri dönüşüm kutuları nelerde, onları bul ve krokiğini çıkar!



**N** **Nerede?**  
**Nasıl?**  
**Ne zaman?**  
Bir ürünü kullanır ya da satın alırken bolca **N** ile başlayan sorular sor: Nerede, nasıl üretildi? İçerisinde ne var? Ne zamana kadar kullanabilirim? Etiketinde neler yazıyor? Haydi, sen de üret!



**O** **Organik** atıkların çürüterek kompost yapmayı öğren.



**Ö** Sıfır atıkla ilgili daha fazla şey **öğren**, çevrendekilerle paylaş.



**P** **Plastik avcısı!**  
En çok hangi plastiği kullanıyorsun, onun yerine başka ne kullanabilirsin?



**R** Sıfır atıkla ilgili **renkârenk** bir poster tasarla.



**S** **Sıfır Atık** filmi izle ve önerilen adımları hemen uygulamaya başla!



**Ş** **Şenlik zamanı!**  
Hiç atık çıkarmadan bir sıfır atık şenliği organize et.



**T** Elektronik cihazlarla için bittiğinde onları **tamamıyla** kapamayı ve fişini çekmeyi unutma!



**U** **Üçgenini uygula.** Üçgenin üst basamaklarına ne kadar çok dikkat edersen alt basamaklara o kadar az atık bırakır ve atıkların azaltırsın.




**Ü** **Atıklardan yeni ürünler** tasarla.



**V** **Odanda ne var?**  
Kullanmadığın eşyalarını gözden geçir ve onları farklı şekillerde değerlendir.



**Y** Sıfır atıkla ilgili **yaz**. Mesela sevdiğin bir melodiye şarkı, tekerleme, bulmaca, hikâye, şiir yaz. Dilersen arkadaşlarıyla en uzun cümleyi kurma yarışması yap.



**Z** **Zaman çizelgesi** hazırla! Sıfır atıkla ilgili haftalık, aylık hedefler koy ve arkadaşlarıyla uygula.



# DÜŞÜN, GEREKLİ DEĞİLSE TÜKETME

Bir şeyi kullanmadan ya da satın almadan önce gerçekten ihtiyacınız olup olmadığını düşünün. Karar verirken kullandığımız her şeyin doğaya etkisi olduğunu hatırlayın.



# Karbon Ayak İzi Nedir?

( Doğaya bıraktığın karbondioksit miktarı! )

- Karbon Ayak izi birim karbondioksit cinsinden ölçülen, üretilen sera gazı miktarı açısından insan faaliyetlerinin çevreye verdiği zararın ölçüsüdür.



# Karbon ayak izini azaltmanın yöntemleri

Kişi başına ortalama karbondioksit salımı (ton)



Arabasız yaşam  
**2.04**



Restorasyon  
**0.895**



Elektrikli araç  
**1.95**



Vegan diyeti  
**0.8**



Uzun uçak yolculuğunu  
yılda bir uçuş azaltmak  
**1.68**



Isı pompası  
**0.795**



Yenilenebilir enerji  
**1.6**



Daha iyi pişirme  
araç gereçleri kullanma  
**0.65**



Toplu taşıma  
**0.98**



Yenilenebilir enerji  
kaynaklı ısınma  
**0.64**



# Karbon ayak izi nasıl azaltılabilir?

- ✔ Enerji tasarrufu yaparak ve bazı alışkanlıklarımızı değiştirerek karbon ayak izimizi azaltabiliriz.
- ✔ Araba yerine otobüs veya tren gibi toplu taşımayı kullanmak,
- ✔ Evlerimizde tasarruflu ampul kullanmak, evimizin ısı yalıtımını güçlendirmek,
- ✔ Mümkünse yenilenebilir enerji kaynağı kullanmak,
- ✔ Ağaçlık alanları korumak ve ağaç dikimini arttırmak da karbon ayak izini azaltmakta etkili olabilir.